

TAKİPÇİLERİ	YAZILARI
85	198

Yatarak İzlemek İnsanın Kalbini Açıyor

Beyoğlu'nda unutulmuş, kimsenin fark etmediği bir ev buluyorum. Evin merdivenlerinden adım adım yukarı çıkıyorum. İçerisi derin bir sessizlikte, ev sakinleri burayı az önce terk etmiş ve her an geri dönebilmiş gerginliğiyle odaları geziyorum. Yerde minderler var, uyukum geliyor uzanıyorum. Tavandaki işaretlerin anlattıklarında kayboluyorum.

Taş (El Yazmaları Yanmaz) isimli enstalasyonuyla 14. İstanbul Bienali'ne katılan Deniz Gül ile bir araya geldik. Bienal için ürettiği işi, geçmiş sergileri, çalışma sürecinin ardındaki dinamikleri konuştuk.

Öncelikle bienaldeki Taş (El Yazmaları Yanmaz) isimli üretiminden biraz bahsedelim. Bu iş bienal için mi üretildi, fikir nasıl ortaya çıktı?

Taş (El Yazmaları Yanmaz) bienal için üretildi. Üzerinde çalıştığım bir konuydu, define arayan insanlarla kayıplarımı arayan insanların nasıl buluştuğuna dair araştırmalar yapmaya başlamıştım. Formu araştırırken dört sene önce aldığım bir notla bugünkü üretim biçimimin bulunduğu bir yerden böyle bir enstalasyon fikri ortaya çıktı.

Bienal kapsamında sergilenen bu üretim, insanlar, izleri, şiddeti ve benliğimizi nasıl ürettiğimizin toplumsal ve tarihsel katmanlarıyla okunmasını arzuladığım bir iş. Bu çalışmada, duymadığımız bir dilin hakim olduğu, insanların taşlar üzerine bıraktığı işaretlerden oluşan bir tavan var. İşaretlerin ne anlama geldiği, ne zaman yapıldığı ve kimin yaptığına dair bir bilgimiz yok, ancak bize bir şey anlatıyorlar. Ne anlatıyorlar? Bu işaretler, gerçek insanların hayatlarına dair izler taşıyor.

Burcu Ezer ve Deniz Gül (Korhan Karayönlü)

LOVE IT

PAYLAŞ

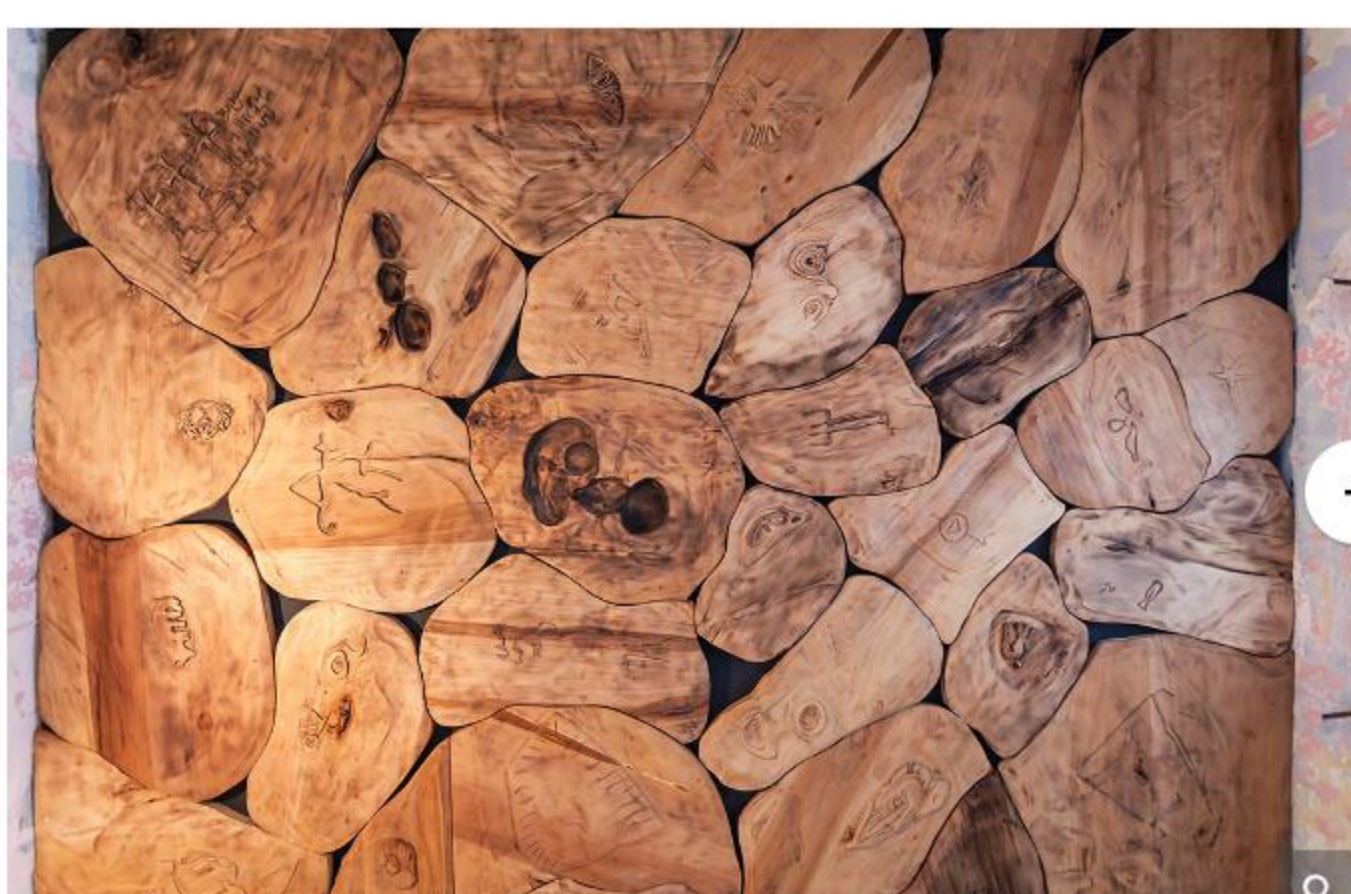
1 2

Çalışma Beyoğlu'nda terk edilmiş bir evde sergileniyor, bu mekân seçimi işin ruhuna da çok uyuyor bence. Mekân seçim süreci nasıl gelişti?

Bu fikri ilk anlattığımda kafamda henüz bir mekân yoktu. Ancak böyle bir mekân aradığımdan bahsetmiştim. Bana bu mekânı önerdiklerinde müthiş bir buluşma oldu ve çalışma mekâna özel üretildi. Mekâna özel ve mekânla bir arada çalışmayı seviyorum, mekân aslında işin çerçevesi, havası, kokusu, aurası, boşluğu... İş tek başına bir iş değil, mekânla buluştuğunda tamamlanıyor.

Bu üretimindeki ağaç levhaların üzerindeki semboller sembolik mi yoksa hepsinin birer anlamı var mı?

Bunların ne olduğu ile ilgili tarihsel ya da ansiklopedik bir bilgiden çok kulaktan kulağa yayılmış anlatılarla oluşmuş anlamlar var. Definecilerin bu işaretleri nasıl yorumladığı ve işaretlerin bir araya gelince nasıl anlamlandıkları değişebiliyor. Her kişinin farklı yorumladığı bir anlamlar silsilesi söz konusu. Bu da bizi bir sürü efsanelere, mitolojilere, anlatılmamış ve yazılmamış tarihe götürüyor.

LOVE IT

PAYLAŞ

1 2 3 4 5

Peki bu işini neden tavanda sergilemeyi tercih ettin?

Çünkü tavanın önemli bir fonksiyonu olduğunu düşünüyorum. Özellikle modern mimariye geçmeden evvel Akdeniz coğrafyasında tavan süslemesinin önemli bir işlevi var. Bu işlev de insanın gündelik hayatından uzaklaştığında, evine gelip şöyle bir koltuğa uzanıp tavana baktığında onu günlük uğraşlarından arıtmaya ve bilinç akışına davet ediyor. Aynı zamanda evin, yer ve gök, tavan ve zemin gibi yaşadığın çevrenin sınırlarını oluşturan bir yer olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bu işaretler nesnelendiğinde birer obje gibi etrafa dağılmak yerine uçuculuk kazanarak tavana yerleşiyor. Çalışma yatarak izleniyor ve yatarak izlemenin insanın kalbini açarak baktığı bir karşılaşma anı yarattığını ve bu karşılaşma anının oluşturduğu etkinin de çok özel olduğunu düşünüyorum.

Yazar ve editör bir yanın da var. Bu yanının üretimine nasıl etkileri oluyor?

Editörlük insana düşünme biçimini öğreten bir şey. Bağlantı kurmayı, neyi çıkarıp neyi ekleyeceğine, neyi yapıp, hangi sözü nereye vardıracağını derlemeni sağlayan bir bilinç. O yüzden çok kıymetli bir göz, bakış ve perspektif sunuyor. Yazarlık tamamen içgüdüsel ve aslında insanın nasıl çalıştığı ve düşündüğü ile alakalı benim için. Ben çizemiyorum, elimden yazmak geliyor. Yazarak düşünüyorum, notlar alıyorum. Yazarlık benim için eskiden daha kişisel bir yerdedi fakat son iki sergide yayınladığım iki kitap ile birlikte ve onların ulaştığı kitleyi gördüğümde aslında çok da kişisel bir yerde olmadığını, insanlarla paylaşılabilir bir şey olduğunu gördüm. O anlamda yazıya bakış açım da değişti. Şu anda bir senaryo üzerine çalışıyorum, henüz tamamlanmadı.

Bu eğilimin önceden beri var sanırım. Geçmiş sergilerini incelediğimde eserlerinin yanı sıra metinlerle de karşılaştım. Metinler eşliğinde sergilersun işlerini, peki üretim sürecin nasıl işliyor?

2009 sonrasında denk gelen üretimime baktığımda bir izlek olduğunu ve ilk iki sergimde de bu izleği sürdürdüğümü görüyorum. Bienaldeki çalışmam, "B.İ.M.A.B.K.R." isimli sergimden sonra sergilediğim ilk iş. Yaklaşık beş senedir çok fazla grup sergisinde bulunmadan kişisel sergilerime yoğunlaşarak çalıştım. Genel olarak insanların bıraktığı izler ve dil üzerine çalıştığım söylenebilir.

LOVE IT

PAYLAŞ

1 2 3 4 5

Arter'deki serginde dil beş mobilyada bedenleşerek beş kişiye dönüşüyordu. Bu sergiyi hatırlamak amaçlı biraz senden dinleyebilir miyiz?

"5 Kişilik Bufet"te kapalı bir sistem kurdum aslında, sergi bir ev içerisindeki beş kişinin mobilyalara hapsolmuş tek kişilik odalarda birbirlerine seslendikleri bir ortamdı. Konuşan kim olduğu seçilemiyordu, karakterler K1, E1 şeklinde kodlanıyordu. Bireyselleşme yolculuğumun başladığı bir mekan o sergi aslında. İşlerimde bir arketip yolculuğu var. Bir ev, evin hiyerarşisi, dinamiği ve anne baba gibi figürlerin aslında ne kadar devlet ve toplumla kurduğumuz ilişkileri andırduğunu irdeliyorum. Mikro ölçekte baktığımızda gördüğümüz domestik bir problemin ya da şiddetin daha büyük bir çerçevede de devlet ve toplumla ilişkilendirilme biçimimizle alakalı olduğu bir yerden yola çıkıyorum. Metin benim konuşmaya ve kendimi anlamada çalıştığım bir dildir ama daha sonra buna beş sergileri yapmaya yol oldu.

İkinci kişisel sergin Galerî Mana'ydı. "B.İ.M.A.B.K.R." isimli serginde de karakterler yer alıyordu. Karakterlerini yaratma evren nasıl geliyor?

"B.İ.M.A.B.K.R."in "5 Kişilik Bufet"in devamında gelişen bir süreç olduğunu söyleyebilirim. Bu beş kişiden üçünün iç içe geçmiş, ayrılmamış halleriydi. Sergi başlığı da karakterlerin isimlerinin bir harflerinin bir araya gelmesinden oluşuyordu. Beyaz İlmeki Manyel, Albay Bicol ve Kornatlı Raziye. Gene toplumsal bilinçdışımı oluşturan kişilerin izleri, mekânları ve objeleri üzerinden bir eleştiriye varmaya çalışıyordum. Yaşadığımız toplumsal hayatın içine nasıl sıkıştığımız ve bunların gündelik hayatımızı nasıl etkilediği üzerine. Dolayısıyla bu ilk iki sergiye kapalı, içsel bir dilin hakim olduğundan bahsedebiliriz. Dilden sadece metin anlamında bahsetmiyorum, metinlerin doğurduğu objeler ve mekânsal yerleştirmeler de dille dahil.

Karakterleri yaratma evresine gelirken, kendimi toplum içerisinde bu kişilerle kuşatılmış hissediyordum. Bu bir şekilde benim de bireyselleşme yolculuğum. Bulduğum toprak, tarihsel süreç, içinde yaşadığım toplumla nasıl ilişkilendiğime dair bir yolculuk. Dışarıda bizi çevreleyen, kuşatan, hayatımıza sızan iktidar, anlatı ya da tarihsel süreç yaşamlarımıza belli müdahalelerde bulunuyor. Bu hellekle ilişkilendirme biçimim bu kişileri doğurdu. Bir de psikoloji okuyorum çok fazla, psikolojiden de etkileniyorum.

LOVE IT

PAYLAŞ

1 2

Yakın zamanda gerçekleşecek projelerin neler?

Bundan sonra üçüncü bir kişisel sergi planlıyorum. Zamana yayılmış bir yapıt fikriyle ilgileniyorum. Bu sergide dördüncü kişi, Loyelow'u tanıyacağız. "5 Kişilik Bufet"te karakterler isimsizdi, onların içinde bir evin aurasıyla ilgileniyordum, "B.İ.M.A.B.K.R."de birbirlerinden ayrışamayan karakterlerin isimlerinin baş harfleri vardı. Loyelow'da karakterin ismini telaffuz edebileceğiz ve karakter tek başına olacak.

Son olarak sana bienal hakkındaki yorumlarını sormak istiyorum?

Bu bienal çok beğendiğimi söyleyebilirim. Oldukça önemli buluyorum. Algılanması güç, ancak dağınık, etrafındaki kavramlar ilk okulduğunda anlaşılacak şekilde görünmüyor ancak anlamayan herkese birkaç kere daha okumalarını ve işlere zaman vererek deneyimlemelerini öneririm. Çok kıymetli sanatçılar ve çok iyi işler var. Kişinin normal alışkanlığını kıran bir öneri olduğunu düşünüyor ve bu açıdan değerli buluyorum.